

KETTŐ

Két fehér súly figyeli egymást,
két hófehér és vaksötét súly.
Vagyok, mert nem vagyok.

A sportolók súlynak nevezik a tenyerükbe simuló nehéz fekete vasgolyót. Ennek nyomán két súlyos fehér gömböt képzelhetünk magunk elé, mondjuk két carrarai márványtömböt egy rokokó palota lépcsőkörletjén, vagy talán két gipsz portréfejet Schaár Erzsébet székesfehérvári kiállításán, melyet a Költő nyitott meg 1977-ben.

A két test napvilágnál egymásra sugározza és veri vissza a fehér fényt, éjszaka pedig a titokzatos gravitáció vonzásában figyelik egymást a sötét gömbök.

Az öntudat tiszta, „nappali” fényében a gondolkodó elme evidens élménye önnön létezése, létének bizonyossága. De az önmagára reflektáló „éjszakai” értelem nem leli magában létezése magyarázatát: Nem magamtól vagyok. Másától kaptam létemet. Nélküle nem lennék. Tehát valójában, a szó teljes értelmében nem is vagyok. És ezt átélheti, elmondhatja minden létező nevében. Egyedül Ő az, AKI VAN. Ő válaszolt az égő csipkebokorból Mózes kérdésére:

„Ha megérkezem Izrael fiaihoz és így szólok hozzájuk: Atyátok Istene küldött, akkor majd megkérdezik: Mi a neve? – mit feleljek erre? Isten ezt válaszolta: Én vagyok, aki vagyok. Azután folytatta: Így beszélj Izrael fiaihoz: Aki van, az küldött engem hozzátok.” (Kiv. 3.13-14)

A vers banálisnak látszó címe utalás a létélmény kettősségére, ambivalenciájára, paradox jellegére, a magyarázatra nem szoruló és a megmagyarázhatatlan „nappali és éjszakai” létintuícióra.

*

„Sorra vizsgáltam az alattad létező egyéb dolgokat, és megállapítottam, hogy nem teljesen vannak, de nem is teljesen nincsenek. Léteznek ugyan, mert tőled erednek, de nem léteznek, mivel nem azok, mint te. Ugyanis a változatlanul megmaradó létezik valóban.”

(Szent Ágoston: Vallomások, VII. könyv, XI. fejezet)